

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 219g/2026

privind excepția de neconstituționalitate
a textului „sau a fost adoptată hotărârea” din articolul 95 alin. (1) din
Codul electoral

(termenul de depunere a contestațiilor în perioada electorală)

Chișinău
23 octombrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 octombrie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 octombrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. Pe rolul Curții Constituționale se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „sau a fost adoptată hotărârea” din articolul 95 alin. (1) din Codul electoral, ridicată de dl avocat Ion Cobîșenco, în interesele Partidului politic „Democrația Acasă”, în dosarul nr. 3-52/2026, pendinte la Judecătoria Drochia, sediul central.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Ion Rusu de la Judecătoria Drochia, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 4328 din 3 februarie 2026 a fost stabilită data de 17 mai 2026 pentru desfășurarea referendumului local privind revocarea doamnei Moroșan Angela din funcția de primar al satului Hăsnășenii Mari, raionul Drochia.

4. Prin Hotărârea nr. 4561 din 26 mai 2026, Comisia Electorală Centrală a confirmat legalitatea desfășurării referendumului local din 17 mai 2026 și rezultatele acestuia. Totodată, Comisia Electorală Centrală a stabilit alegeri locale noi pentru funcția de primar al satului Hăsnășenii Mari pentru data de 1 noiembrie 2026.

5. Prin Hotărârea nr. 8 din 22 septembrie 2026, Consiliul electoral al circumscripției electorale satești Hăsnășenii Mari nr. 14/10 a înregistrat-o pe dna Angela Moroșan în calitate de candidat la funcția de primar al satului Hăsnășenii Mari, desemnată de Partidul Politic „Democrația Acasă”, pentru alegerile locale noi din 1 noiembrie 2026.

6. La 30 septembrie 2026, dl Ștefan Gligor, președintele Partidului politic „Partidul Schimbării”, a depus o contestație la Comisia Electorală Centrală, prin care a sesizat preținse încălcări ale legislației electorale în contextul alegerilor locale noi din 1 noiembrie 2026 pentru funcția de primar al satului Hăsnășenii Mari. Potrivit contestației, la întrunirea

desfășurată la 26 septembrie 2026, la care au participat dl Vasile Costiuc, președintele Partidului politic „Democrația Acasă”, dna Ana Oboroc-Țurcan și dna Angela Moroșan, au fost formulate îndemnuri de susținere electorală. În acest context, Comisia Electorală Centrală i-a solicitat dnei Angela Moroșan să prezinte opinia asupra circumstanțelor invocate în contestație.

7. La 1 octombrie 2026, Comisia Electorală Centrală a transmis contestația pentru examinare către Consiliul electoral al circumscripției electorale satești Hăsnășenii Mari nr. 14/10. La aceeași dată, Partidul Politic „Democrația Acasă” a prezentat o referință prin care a solicitat respingerea contestației ca neîntemeiată.

8. La 4 octombrie 2026, Consiliul electoral al circumscripției electorale satești Hăsnășenii Mari nr. 14/10 a admis contestația depusă de Partidul politic „Partidul Schimbării” și a constatat că îndemnurile de susținere și votare a dnei Angela Moroșan, precum și mesajele electorale de susținere formulate în cadrul întrunirii desfășurate la 26 septembrie 2026, reprezintă agitație electorală. În consecință, Consiliul electoral de circumscripție a constatat încălcarea articolului 70 alin. (3) din Codul electoral și i-a aplicat un avertisment dnei Angela Moroșan, candidat la funcția de primar al satului Hăsnășenii Mari din partea Partidului Politic „Democrația Acasă”. În hotărâre se mai menționează că atât Partidul Politic „Democrația Acasă”, cât și dna Angela Moroșan au fost înștiințați despre data, locul și ora ședinței la care urma să se examineze contestația. Hotărârea respectivă a fost comunicată Partidului politic „Democrația Acasă” la 5 octombrie 2026, prin intermediul adresei electronice.

9. La 8 octombrie 2026, Partidul politic „Democrația Acasă” a formulat o cerere prealabilă în fața Comisiei Electorale Centrale împotriva hotărârii Consiliului electoral de circumscripție din 4 octombrie 2026. La 9 octombrie 2026, Comisia Electorală Centrală a respins cererea prealabilă ca inadmisibilă, pentru că a fost formulată cu depășirea termenului legal.

10. Partidul Politic „Democrația Acasă” a formulat o acțiune în contencios administrativ împotriva hotărârii consiliului electoral de circumscripție din 4 octombrie 2026 și deciziei Comisiei Electorale Centrale.

11. La 13 octombrie 2026, prin intermediul poștei electronice, dl avocat Ion Cobîșenco a ridicat, în interesele Partidului politic „Democrația Acasă”, excepția de neconstituționalitate a textului „sau a fost adoptată hotărârea” din articolul 95 alin. (1) din Codul electoral.

12. Printr-o încheiere din 15 octombrie 2026, Judecătoria Drochia a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

13. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

14. Prevederile relevante ale Codului electoral, adoptat prin Legea nr. 325 din 8 decembrie 2022, sunt următoarele:

Articolul 95

Termenul de depunere a contestațiilor

„(1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau **a fost adoptată hotărârea**.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul sesizării susține că textul „sau a fost adoptată hotărârea” din articolul 95 alin. (1) din Codul electoral nu respectă exigențele constituționale ale accesului liber la justiție și ale calității legii. Acesta afirmă că momentul curgerii termenului pentru formularea contestațiilor electorale nu asigură faptul că persoana vizată a avut posibilitatea efectivă de a lua cunoștință de conținutul actului și de motivele care au stat la baza adoptării acestuia.

13. În opinia sa, dreptul de acces la justiție nu trebuie să fie unul formal, ci trebuie să poată fi exercitat în mod practic și efectiv. Astfel, stabilirea unui termen de contestare care începe să curgă înainte ca persoana interesată să poată cunoaște conținutul actului contestabil riscă să transforme dreptul de a contesta hotărârea organului electoral într-un drept iluzoriu, lipsit de eficiență practică.

14. Totodată, autorul face trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale, potrivit cărora dreptul de a înainta o acțiune sau de a introduce o cale de atac trebuie să apară din momentul în care persoana a luat cunoștință, în mod efectiv, de actul care poate să aducă atingere drepturilor sau intereselor sale legitime (*Miragall Escolano și alții v. Spania*, 25 ianuarie 2000, § 37; *Georgiy Nikolayevich Mikhaylov v. Rusia*, 1 aprilie 2010, § 54; HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 61; HCC nr. 23 din 5 august 2021, § 82).

15. În fine, autorul excepției susține că textul contestat din articolul 95 alin. (1) din Codul electoral este contrar articolelor 20 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor – în prezenta cauză a unor prevederi din Codul electoral – ține de competența Curții Constituționale.

18. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Obiectul sesizării îl constituie textul „sau a fost adoptată hotărârea” din articolul 95 alin. (1) din Codul electoral. Această prevedere stabilește că, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată hotărârea. Curtea constată că această prevedere nu a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ împotriva unei decizii a Comisiei Electorale Centrale care a respins ca inadmisibilă cererea prealabilă pentru că a fost formulată cu depășirea termenului legal. Astfel, Curtea admite că prevederea contestată poate fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

21. În sesizare, autorul excepției susține că prevederea contestată este contrară articolelor 20 (*accesul liber la justiție*) și 23 (*calitatea legii*) din Constituție.

22. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că articolul 23 din Constituție nu are o aplicabilitate autonomă. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (DCC nr. 148 din 9 septembrie 2026, § 47).

23. Cu referire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea menționează că efectivitatea dreptului de acces la un tribunal reclamă ca persoanele să aibă posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor. Dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut. Acesta poate fi limitat. Limitările accesului la o instanță trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale, pentru a nu afecta însăși esența dreptului. Această afirmație este valabilă și pentru normele de natură procedurală care stabilesc termene în interiorul cărora persoanele ar putea formula o contestație (*Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, § 36).

24. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că normele care reglementează măsurile formale care trebuie luate și termenele care trebuie respectate la depunerea unei contestații vizează asigurarea administrării corecte a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Astfel, normele în cauză nu ar trebui să împiedice persoanele interesate să recurgă la o cale de atac disponibilă. Este de datoria părții interesate să dea dovadă de o diligență deosebită în apărarea

intereselor sale (a se vedea *Muscat v. Malta*, 17 iulie 2012, § 44; DCC nr. 83 din 19 iulie 2024, § 30).

25. Curtea reiterează că durata termenului pentru depunerea unei contestații este o chestiune în privința căreia Parlamentul dispune de o marjă discreționară, cu condiția ca termenul să nu fie atât de scurt, încât să fie inacceptabil. De principiu, instituirea unor termene scurte pentru formularea unei contestații nu ridică, *per se*, o problemă în baza accesului la justiție (a se vedea DCC nr. 183 din 20 decembrie 2022, § 22).

26. Mai mult, potrivit bunelor practici în materie electorală, termenele de contestare trebuie să fie suficient de lungi pentru a face posibilă exercitarea căii de atac, pentru a garanta exercitarea dreptului la apărare și pentru a permite adoptarea unei decizii bine gândite. Un termen de trei până la cinci zile în prima instanță, atât pentru depunerea contestațiilor, cât și pentru soluționarea acestora, este considerat rezonabil pentru ca deciziile să fie adoptate înainte de alegeri (Comisia de la Veneția, Codul bunelor practici în materie electorală, CDL-AD(2002)023rev2, Raport explicativ, § 95). În ceea ce privește termenele pentru depunerea contestațiilor și apelurilor, Comisia de la Veneția a notat că persoanele îndreptățite să depună contestații electorale, în primul rând alegătorii și candidații, ar trebui să acționeze rapid pentru a evita perturbarea procesului electoral în curs (CDL-AD(2020)025, § 80).

27. În acest sens, Curtea reține că textul contestat din articolul 95 alin. (1) din Codul electoral instituie un termen general de 3 zile pentru depunerea contestațiilor în perioada electorală, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată hotărârea.

28. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a recunoscut caracterul complex al procesului electoral și constrângerile de timp asociate acestuia, care impun simplificarea diferitelor proceduri electorale și care pot obliga autoritățile naționale competente să examineze contestațiile în materie electorală în termene relativ scurte, pentru a nu întârzia desfășurarea procesului electoral (*Namat Aliyev v. Azerbaidjan*, 8 aprilie 2010, § 90).

29. Totodată, Curtea observă că autorul excepției invocă jurisprudența Curții Europene și cea a Curții Constituționale potrivit cărora termenul de exercitare a unei căi de atac trebuie să curgă din momentul în care persoana a luat cunoștință, în mod efectiv, de actul care îi afectează drepturile sau interesele legitime (a se vedea § 15 *supra*). Curtea reamintește că, de vreme ce statul garantează un drept, acesta trebuie să creeze premisele necesare pentru realizarea lui (HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 61). Totuși, Curtea subliniază că aceste exigențe trebuie apreciate ținând cont de particularitățile domeniului reglementat, inclusiv de necesitatea asigurării celerității procedurilor electorale și a securității juridice a procesului electoral.

30. În acest context, Curtea reține că procesul electoral presupune desfășurarea unor proceduri succesive, într-un calendar strict determinat, astfel încât soluționarea cu întârziere a contestațiilor poate afecta desfășurarea etapelor următoare ale alegerilor. Curtea a reținut în jurisprudența sa că instituirea unor termene procedurale urmărește asigurarea bunei administrări a justiției și respectarea principiului securității juridice și că stabilirea unor termene scurte de contestare nu ridică, *per se*,

o problemă de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 66 din 13 iunie 2024, § 31, și DCC nr. 83 din 19 iulie 2024, §§ 30–33). Această soluție legislativă contribuie la soluționarea promptă a litigiilor electorale și împiedică prelungirea incertitudinii juridice privind hotărârile adoptate în cursul procesului electoral.

31. În același timp, Curtea subliniază că specificul procedurilor electorale impune o diligență sporită atât autorităților electorale, cât și participanților la procesul electoral. Concurenții electorali, în special atunci când cunosc existența unor proceduri care îi vizează, trebuie să întreprindă demersuri rezonabile pentru a urmări desfășurarea acestora și pentru a lua cunoștință, în timp util, de hotărârile adoptate. În acest sens, participarea la ședințele organelor electorale, pentru care părțile au fost înștiințate în mod corespunzător, precum și solicitarea informațiilor referitoare la soluțiile adoptate constituie manifestări ale diligenței care poate fi pretinsă în mod rezonabil participanților la un proces electoral. În consecință, simplul fapt că o hotărâre a fost comunicată în mod individual la scurt timp de la adoptarea acesteia nu este suficient pentru constatarea unei ingerințe disproporționate în dreptul de acces la justiție.

32. Mai mult decât atât, Curtea reține că textul contestat nu poate fi analizat izolat, ci în coroborare cu normele care reglementează procedura examinării contestațiilor electorale și comunicarea hotărârilor organelor electorale. În acest sens, potrivit articolului 91 alin. (10) din Codul electoral, procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, precum și a contestațiilor privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale. În exercitarea acestei prerogative, prin Hotărârea nr. 1128 din 18 iulie 2023, Comisia Electorală Centrală a aprobat Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală. Punctul 18 din acest Regulament impune notificarea părților despre data și ora desfășurării ședinței de examinare a contestației. Totodată, Curtea observă că, în cazurile în care este declarată starea de urgență sau starea de urgență în sănătate publică pe teritoriul Republicii Moldova, precum și în situațiile motivate care fac imposibilă prezența membrilor sau a părților la sediul sau la ședințele organului electoral, această prevedere permite participarea membrilor sau a părților la ședințele organului electoral prin mijloace din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor și/sau prin intermediul platformelor on-line de videoconferință. Mai mult, potrivit punctului 19 din acest Regulament, părțile au posibilitatea de a solicita, din motive obiective, amânarea ședinței. Totuși, neprezentarea nemotivată a părților sau a uneia dintre părți la ședință nu împiedică examinarea și soluționarea contestației.

33. De asemenea, Curtea observă că punctul 28 din acest Regulament impune comunicarea hotărârii subiecților vizați cel târziu a doua zi lucrătoare după adoptarea acesteia, fie prin eliberarea copiei de pe hotărâre direct la organul electoral, fie prin poștă, fax, poștă electronică etc.

34. Mai mult, Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1100 din 21 iunie 2023, stabilește că hotărârile consiliului electoral de circumscripție se comunică publicului, organelor electorale ierarhic superioare și inferioare, autorităților administrației

publice, instituțiilor, întreprinderilor, organizațiilor, concurenților electorali, precum și persoanelor interesate, în cel mai scurt timp, dar nu mai târziu de 24 de ore după adoptare, prin plasarea acestora la sediul consiliului și prin alte mijloace de informare.

35. Prin urmare, Curtea constată că există garanții care asigură înștiințarea părților despre examinarea contestației, posibilitatea participării lor efective la ședință, inclusiv prin platforme on-line, precum și comunicarea hotărârii către acestea în cel mai scurt timp, cel mult în 24 de ore de la adoptare. În aceste condiții și având în vedere complexitatea procesului electoral și constrângerile de timp asociate acestuia, precum și obligația părții interesate de a da dovadă de o diligență deosebită în apărarea intereselor sale, Curtea consideră că un termen de 3 zile pentru formularea unei contestații în perioada electorală, calculat începând cu ziua următoare adoptării hotărârii, nu prezintă vreo aparență de încălcare a dreptului de acces la justiție.

36. Cu toate acestea, Curtea precizează că respectarea garanțiilor procedurale menționate și aprecierea diligenței manifestate de părți constituie chestiuni care țin de aplicarea legislației electorale la circumstanțele concrete ale fiecărei cauze. Aceste chestiuni revin autorităților competente și instanțelor judecătorești. Curtea Constituțională nu este competentă să verifice corectitudinea aplicării termenului legal într-un litigiu particular și nici să se substituie instanțelor judecătorești în aprecierea circumstanțelor de fapt relevante.

37. În consecință, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „sau a fost adoptată hotărârea” din articolul 95 alin. (1) din Codul electoral, ridicată de dl avocat Ion Cobîșenco, în interesele Partidului politic „Democrația Acasă”, în dosarul nr. 3-52/2026, pendinte la Judecătoria Drochia, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 23 octombrie 2026

DCC nr. 163

Dosarul nr. 219g/2026